

Architekt a herec David Vávra představil nový památník zajatců I. sv. války

21. 10. 2014 15:50

Zpráva města Liberec) – Svou studii památníku zajateckého tábora, v němž na okraji Liberce v době I. světové války přeživalo až 55 tisíc válečných zajatců, představil v Liberci známý architekt a herec David Vávra. Během své jednodenní návštěvy města stihl také detailní prohlídku několika míst Liberce, včetně nového sídla Výzkumného ústavu textilních strojů v Růžodole.

O filozofii budoucího památníku popovídal David Vávra v pondělí 20. října několika desítkám návštěvníků na dvou prezentacích v Krajské vědecké knihovně. Záměr přiblížili lidem také historik Severočeského muzea v Liberci Ivan Rous a archeolog Petr Brestovanský ze společnosti Archa 13.

„První světová válka přinesla konec starých pořádků, zastavila předchozí období velkého rozmachu. V Liberci vyrostlo tehdy město ve městě, vždyť Liberec měl stejný počet obyvatel, jako žilo v táboře. Zajatecký tábor měl vlastní pekárnu, vlastní poštu, vlastní peníze, vydával své táborové noviny. Kvůli zásobování sem byla zavedena železnice, v roce 1915 pak i voda a kanalizace,“ připomněl Ivan Rous s tím, že v té době se ještě váleční zajatci nevyužívali k práci. Nejkrušnější časy zažívali v táboře první zajatci, kteří sem byli intervenováni na začátku války, protože zde nebyla až do roku 1915 zavedena voda a ani kanalizace.

Zajatecký tábor zabíral svou rozlohou 84 hektarů a zasahoval do několika dnešních čtvrtí Liberce, především Ostašova a Růžodolu. Přežívali zde Rusové, Italové a Rakušané, ale i Češi.

„Patřil mezi pět největších zajateckých táborů první světové války v republice. Bohužel se nám po něm zachovalo málo památek, protože na jeho místě vybudovalo tehdy město letiště, a bylo nutné zarovnat kvůli tomu celý terén,“ doplnil Ivan Rous.

Představitelé města plánovali nejprve po skončení války postavit na místě zajateckého tábora vilovou čtvrť. K uskutečnění tohoto plánu jim ale chyběly peníze. Památník, který si vymyslelo

sdružení Archa 13, by měl být tvořen kruhovou kaplí uprostřed a několika dřevěnými zajateckými ubikacemi kolem ní. Kaple bude zároveň sloužit i jako rozhledna. Lidé budou moci vystoupat po schodišti nahoru a zahledět se do krajiny kolem. Součástí památníku zaniklého zajateckého tábora bude rovněž muzeum armády. Jak řekl Petr Brestovanský, pokud by se podařilo plány dovést do konce, šlo by o zcela ojedinělý projekt v celé Evropě.

„Je dobré si připomenout místa, kde někdo prožil nějaké utrpení, případně jej tam zastihla smrt. Památník by měl také posloužit tomu, abychom si uvědomili hranice vlastního života. Nikdo tady nejsme navěky,“ podotkl David Vávra. *„Objekt se bude dívat do krajiny čtyřmi kříži, čtyřmi symboly smíření a odpuštění. A nad kaplí bude bdít anděl. Kdybychom každý z nás svého anděla neměli, tak tady dnes nejsme, vždyť se mohli naši předci vzájemně vybit už v této první světové válce, a my bychom se vůbec nenarodili,“* doplnil známý architekt a oblíbený herec legendárního pražského divadla Sklep.

Podle studie Davida Vávry bude součástí areálu například také restaurace, která bude hostům nabízet jídla, na nichž si pochutnávali lidé před sto lety. Návštěvníci budou moci také v památníku jednu noc přespát v provizorních stanech, aby sami okusili podmínky života vojáků první světové války. Areál bude obsahovat také vojenské cvičiště a krom jiného si lidé vyzkouší nejen střelbu, ale i vykopat vojenský zákop.

Jak prozradili členové sdružení Archa 13, stavba památníku by přišla až na 100 milionů korun. Podle nich by se mohl areál stavět na etapy, tak, jak by se postupně dařilo zajišťovat na něj potřebné finance. O náklady by se podle Archy 13 dělilo několik subjektů, včetně města Liberec, Libereckého kraje a Armády České republiky.

„O naší minulosti toho víme stále málo. Díky nadšení a obdivuhodné energii lidí z Archy 13 se ale daří to postupně měnit. Zajatecký tábor je právě jedním z příkladů části historie města, o které Liberečané mnoho nevěděli. Pokud se podaří památník postavit, bude velkým přínosem nejen pro turisty, ale i pro historické povědomí samotných Liberečanů,“ řekla primátorka Martina Rosenbergová, která se s náměstkem Jiřím Šolcem zúčastnila prezentace památníku zajateckého tábora v knihovně.

Architekt David Vávra strávil čas mezi prezentacemi v knihovně návštěvou VÚTS, kde se dozvěděl mnoho zajímavostí nejen o více než šedesátileté historii tohoto slavného podniku, ale také si prohlédl komory, v nichž výzkumníci měří hlučnost, prašnost, šumy, vibrace nebo třeba pohltivost materiálů či energetickou náročnost strojů. Prohlédl si i tkalcovské stavy.

„Nebýt památníku, nedozvím se, že máte v Liberci takový špičkový podnik. To, co jsem tady viděl, mne fascinovalo. Škoda, že nejsou úspěchy výzkumného ústavu více představovány v médiích, zasloužily by si to,“ doplnil.